

Utlåtande 2003:65 RIV (Dnr 410-139/2000, 419-616/1999)

Åtgärder för en förbättrad simkunnighet bland barn och ungdomar

Motion av Eva Oivio och Lars-Åke Henriksson (båda s) (2000:6)

Simkunnighetsundersökning

Skrivelse av Christopher Ödmann m.fl. (mp)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Utbildningsnämnden får i uppdrag att i uppföljning av grundskolans mål även följa upp elevers simkunnighet.
2. Utbildningsnämnden får i uppdrag att vid uppföljning av gymnasieskolans mål även följa upp elevers simkunnighet samt vidta de åtgärder som krävs för att alla elever i gymnasieskolan kan simma och hantera nödsituationer vid vatten.
3. Motion 2000:6 av Eva Oivio och Lars-Åke Henriksson (båda s) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

Skrivelsen av Christopher Ödman m.fl. (mp) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Bakgrund

Eva Oivio och Lars-Åke Henriksson (båda s) har i motion 2000:6, *bilaga 1*, föreslagit att en undersökning i Stockholms kommun görs angående

simkunnigheten bland såväl grundskoleelever som gymnasieungdomar och att åtgärder för att förbättra simkunnande föreslås varvid samarbetet med föreningslivet särskilt beaktas.

Christopher Ödmann m.fl. (mp) har i en skrivelse till kommunstyrelsen, *bilaga 2*, föreslagit att Stockholms kommun skall genomföra en praktisk simkunnighetsundersökning med alla barn i år 5 i samarbete med Svenska Livräddningssällskapet och att utifrån resultatet föreslå åtgärder för de som har bristande simkunnighet.

Remisser

Skrivelsen har inte remitterats. Motionen har remitterats till utbildningsnämnden, idrottsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Utbildningsnämnden har besvarat remissen utifrån gymnasieskolans perspektiv. Nämnden anser att varje skola ska utse någon som är ansvarig för simkunnigheten. De anser att det viktigaste är att bygga upp en organisation som ser till att simkunnigheten ständigt återfinns på dagordningen istället för att genomföra en totalinventering.

Idrottsnämnden anser att det behövs åtgärder för att förbättra simkunnigheten och att uppföljning av simkunnigheten skall göras av de som ansvarar för uppföljningen av skolornas verksamhet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd stödjer förslaget om att genomföra en undersökning angående simkunnigheten.

Kungsholmens stadsdelsnämnd anser att de har bra kontroll över simkunnigheten hos sina elever men har inget emot att en kommunövergripande undersökning genomförs.

Skärholmens stadsdelsnämnd tillstyrker motionen.

Mina synpunkter

Att alla elever i grundskolan får lära sig att simma anser jag är mycket viktigt. I kursplanen för grundskolan står att eleverna i år 5 skall kunna simma och hantera nödsituationer vid vatten. Det är rektorerna som är ytterst ansvariga för att eleverna når målen i de nationella styrdokumentet. Uppföljningen av målet om simkunnighet bör vara en del av den övriga uppföljning som görs av skolornas verksamhet. Detta uppdrag anses därmed vara utbildningsnämndens ansvar. Utifrån utbildningsnämndens uppföljningar är det stadsdelsnämndernas och skolornas ansvar att vidta de åtgärder som krävs för att alla elever skall

lära sig simma. Jag anser att även de elever som börjar i Stockholms skolor efter år 5, skall få möjlighet att lära sig simma.

Idrottsnämnden har beslutat om att utöka sin kapacitet på stadens simhallar så att alla elever i år 2 kan få simundervisning. Under 2002 deltog ca 4000 elever i simundervisning i stadens simhallar. Idrottsnämndens beslut innebär att ca 8000 elever i år 2 får möjlighet att lära sig simma läsåret 2003/2004.

Idrottsnämnden har gett idrottsförvaltningen i uppdrag att utöka samarbetet med simklubbarna vad gäller simundervisning i staden. Förvaltningen skall återkomma till nämnden med förslag på hur sådant samarbete skall organiseras. Skolornas uppföljning av simundervisningen kan till exempel göras i samarbete med Svenska Livräddningssällskapet eller simklubbar.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Utbildningsnämnden får i uppdrag att i uppföljning av grundskolans mål även följa upp elevers simkunnighet.
2. Utbildningsnämnden får i uppdrag att vid uppföljning av gymnasieskolans mål även följa upp elevers simkunnighet samt vidta de åtgärder som krävs för att alla elever i gymnasieskolan kan simma och hantera nödsituationer vid vatten.
3. Motion 2000:6 av Eva Oivio och Lars-Åke Henriksson (båda s) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

Skrivelsen av Christopher Ödman m.fl. (mp) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den 27 maj 2003

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson

Anette Otteborn

ÄRENDET

Eva Oivio och Lars-Åke Henriksson (båda s) har i motion 2000:6, *bilaga 1*, föreslagit att en undersökning i Stockholms kommun görs angående simkunnigheten bland såväl grundskoleelever som gymnasieungdomar och att åtgärder för att förbättra simkunnande föreslås varvid samarbetet med föreningslivet särskilt beaktas.

Christopher Ödmann m.fl. (mp) har i en skrivelse till kommunstyrelsen, *bilaga 2*, föreslagit att Stockholms kommun skall genomföra en praktisk simkunnighetsundersökning med alla barn i år 5 i samarbete med Svenska Livräddningssällskapet och att utifrån resultatet föreslå åtgärder för de som har bristande simkunnighet.

REMISSER

Motionen har remitterats till utbildningsnämnden, idrottsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

Skrivelsen har inte remitterats.

Utbildningsnämnden beslöt den 14 juni 2000 att godkänna utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation i den del som avser motionen anfördes av *Margareta Olofsson m.fl.* (v) och *Lars Rådth m.fl.* (s) enligt följande.

Vi reserverar oss mot nämndens beslut då vi yrkar att nämnden skulle besluta att

1. Bifalla motionen vad gäller grundskolan.
2. Bifalla förvaltningens förslag vad gäller gymnasieskolan samt anför därutöver följande

Stadsdelsnämnderna utgör skolstyrelse för sina grundskolor. Utbildningsnämnden kan därmed inte fatta beslut som direkt rör grundskolornas arbete och organisation. Att utifrån detta dra slutsatsen att nämnden/förvaltningen inte kan inhämta uppgifter från grundskolorna och inte kan föreslå förbättringar är allt för långtgående. Framför allt när nämnden i övrigt inte känner några hinder när det gäller att inhämta betygssnitt och provresultat från grundskolorna eller anordna utbildningar för vissa lärargrupper.

Kommunfullmäktige har fattat en rad viktiga beslut när det gäller simkunnigheten. I och med stadens omorganisation har bl.a. beslutet om simkunnigheten inte följts upp på det sätt som fullmäktige beslutat.

Reservation anfördes av *Sabina Bossi* (mp) enligt följande.

Vi reserverar oss mot nämndens beslut då vi yrkar att nämnden skulle besluta att

1. Alla elever under första gymnasieåret skall genomgå en simtest.
2. Uttala vikten av att varje skola utser en ansvarig person för simkunnigheten.
3. Uttala vikten av att skolorna utarbetar handlingsplaner för det fortsatta arbetet med simkunnigheten.
4. Därutöver anföra följande

Stadsdelsnämnderna är suveräna och fattar egna beslut om prioriteringar. Det är dock viktigt i en fråga som ytterst handlar om liv och död, att utbildningsnämnden också uttalar sin åsikt. Förvaltningens analys av vad som behövs är bra. Goda relationer med simhallar och bad, uppbyggnad av nätverk, att bygga upp en organisation som ser till att simkunnigheten ständigt återfinns på dagordningen. Om detta görs kommer simkunnigheten att ha en chans att återigen öka bland barn och ungdomar i Stockholm.

Vi anser inte att det finns ekonomiska skäl att låta bli att göra ett simtest av samtliga elever under det första gymnasieåret. Det är en prioriteringsfråga.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 juni 2000 har i huvudsak följande lydelse.

Tjänsteutlåtandet berör i huvudsak gymnasieskolan då driften och ansvaret för den obligatoriska skolan i dagsläget ligger hos de enskilda stadsdelsförvaltningarna. Förvaltningen har varit i kontakt med Idrottsförvaltningen, FoU-byrån, ämnesrådet för IVIK, Blackebergs gymnasium samt svenska livräddningssällskapet i Stockholm och Göteborg i anledning av frågan om ungdomars simkunnighet. Det har från flera håll påpekats att simkunnigheten överlag försämrats de senaste åren. Förvaltningen föreslår därför att varje skola se till att någon lärare får ansvar för simkunnigheten, kanske på samma sätt som vi har kultur- och miljöombud. Denne engagerade kontaktperson får sedan, utifrån skolans egna behov, bygga upp ett nätverk med olika typer av organisationer.

Man bör inte ha en mall för detta utan låta varje skola göra på eget sätt. En skola kanske väljer att samarbeta med Integrationsförvaltningen, en annan med svenska livräddningssällskapet, en tredje med Lärarhögskolan etc. På sikt kan staden bygga upp en kunskapsbank där information och kunskaper ständigt uppdateras och där kontaktpersonerna återger såväl brister och problem som framgångar. Det kan ta ett tag innan alla bitar faller på plats men på sikt bygger staden upp en organisation som fångar upp och hjälper icke simkunniga elever på gymnasienivå.

Idrottsnämnden beslöt den 20 februari 2002 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 januari 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsförvaltningen anser att det är en uppgift för de som ansvarar för uppföljningen av skolornas verksamhet att skaffa sig information om målet gällande simkunnighet nås. En sådan uppgift bör enligt idrottsförvaltningen ske kontinuerligt. Idrottsförvaltningen bör i detta arbete kunna vara en aktiv samarbetspartner. Idrottsförvaltningen delar synpunkterna om att det behövs åtgärder för att förbättra simkunnigheten.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslöt den 25 maj 2000 att godkänna förvaltningens förslag om att stödja motionärernas förslag om simkunnighetsundersökning.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 februari 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärernas synpunkter på det angelägna i att förbättra barn och ungdomars simkunnighet. Stadsdelens samtliga skolor bedriver simundervisning. Det sker antingen i förberedelseklass eller i skolår ett till tre. Vidare genomför flera skolor simkunnighetsprov under senare år och de som ej är simkunniga erbjuds simundervisning.

Trots detta är det en allmän uppfattning att simkunnigheten har sjunkit under den senaste tioårsperioden. Skolornas simundervisning når inte heller alla de barn som kommer som invandrare och är äldre än 9-10 år.

Med bakgrund av detta kan det vara angeläget att genomföra en undersökning i kommunen för att få en samlad bild av hur stort problemet är och i vilka åldersgrupper som det är mest angeläget att kunna erbjuda simundervisning. Om nu en sådan undersökning visar att simkunnigheten har sjunkit är det angeläget att fundera på vilka insatser som kan göras för att förbättra situationen.

Ett samarbete med föreningslivet på det vis som motionärerna beskriver är därför enligt förvaltningens bedömning en utmärkt möjlighet för att åstadkomma högre simkunnighet bland barn och ungdomar.

Stadsdelsförvaltningens förslag är därför att stadsdelsnämnden till fullo stöder motionen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslöt den 25 maj 2000 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som remissvar.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 maj 2000 har i huvudsak följande lydelse.

I de nationella mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det femte skolåret ska eleven kunna simma och hantera nödsituationer vid vatten. Tolkningen av de nationella målen kan se något olika ut mellan skolorna. I Kungsholmens skolor sker simprov i skolår 2 eller 3. De som ej är simkunniga får då gå i simskola under 10 till 12 tillfällen. Vid en av de 3 aktuella skolorna genomförs även simprov i skolår 5.

Generellt kan man inte se någon försämring av simkunnigheten på skolorna. Någon enstaka elev klarar inte ett fullvärdigt simprov efter genomgången simundervisning vilket då rapporteras till föräldrarna. I vissa fall, då elever kommer från andra kulturer, kan simkunnigheten vara något sämre.

Förvaltningen anser att Kungsholmens skolor har bra kontroll på simkunnigheten hos sina elever men har samtidigt ingenting emot att en kommunövergripande undersökning angående simkunnigheten hos stadens grundskoleelever genomförs.

Skärholmens stadsdelsnämnd beslöt den 25 maj 2000 att godkänna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 maj 2000 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen instämmer med motionärerna att det finns signaler om att simkunnigheten minskat bland stadens barn och ungdomar och tillstyrker därför att staden gör en undersökning och sammanställning av simkunnigheten bland stadens grundskole- och gymnasieelever som underlag för eventuella åtgärder.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2000:6

2000:6

Motion av Eva Oivio (s) och Lars-Åke Henriksson (s) om åtgärder för en förbättrad simkunnighet bland barn och ungdomar

Enligt Svenska Livräddningssällskapet, SLS, är simkunnigheten bland barn och ungdomar i landet idag mycket sämre än förr. Vi känner en oro över att det inte är självklart numera att alla barn får lära sig att simma i skolan. I olika undersökningar som SLS gjort har det visat sig att simkunnande är lägst bland barn i invandrartäta områden och bland barn till ensamstående och låginkomsttagare. De nationella målen om simkunnandet i årskurs fem i grundskolan har ibland otydliga lokala tolkningar, skolorna satsar således olika mycket i simundervisning. Många flyktningbarn börjar grundskolan först efter årskurs fem, en del i gymnasieskolan.

Under det senaste decenniet har vi uppmärksamrats av flera drunkningsolyckor under sommartid såväl i utomhusbaden som på badstränderna. Många av de drabbade har haft annan etnisk bakgrund än svenska. Orsaken till sämre simkunnande är till viss del 1990-talets ansträngda ekonomi. Skolornas simundervisning var en av de poster som fick ta stryk då nedskärningar måste göras. Olika privata anordnare av simundervisning kom då till och föräldrarna fick ta ett större ansvar för att barnen skulle lära sig att simma. Men alla familjer hade varken ekonomiska eller praktiska möjligheter till detta.

Under somrarna 1998 och 1999 bedrev Svenska Livräddningssällskapet ett projekt med gratis sommarsimskola tillsammans med Hässelbys och Vällingbys stadsdelsförvaltningar, Räddningsverket, S:t Jacobi gymnasium samt Lärarhögskolan. Syftet var att förhindra att simkunnighet skulle bli en klassfråga. Projektet lyckades väl, fick hundratals deltagare och hyllades i lokalpressens insändarsidor. Projektet stöttades av en enig nämnd i både

insändarsidor. Projektet stöttades av en enig nämnd i både Vällingby och Hässelby. Detta koncept har tidigare använts även i Farsta och Tensta med bra resultat.

Både Göteborg och Malmö har gjort undersökningar om hur simkunnigheten bland skolelever ser ut i kommunerna. Någon sådan har inte på senare tid gjorts i Stockholm. Det vore angeläget att få fram förslag på hur man kan komma till rätta med simkunnandet på såväl grund- som gymnasienivå. Att få till stånd samarbetsmöjligheter med föreningslivet i frågan borde studeras t.ex. enligt exemplen ovan.

Mot bakgrund av följande föreslår vi kommunfullmäktige besluta

att en undersökning i Stockholms kommun görs angående simkunnigheten bland såväl grundskoleelever som gymnasieungdomar och att åtgärder för att förbättra simkunnande föreslås varvid samarbetet med föreningslivet särskilt beaktas.

Stockholm den 7 februari 2000

Eva Oivio

Lars-Åke Henriksson

Kommunstyrelsen
Stockholm

Simkunnighetsundersökning

Enligt olika undersökningar har simkunnigheten sedan 80-talet minskat från runt 95% till c:a 75% 1997 bland skolungdomar. Det finns dessutom ett stort mörkertal på 15-20% som uppger att de kan simma men som enligt Svenska Livräddningssällskapets definition på simkunnighet inte kan det. Det befaras också att simkunnigheten bland barn med utländsk bakgrund är sämre.

Det gör det angeläget att ta reda på de faktiska förhållandena.

Skolan har idag många viktiga uppgifter. Simkunnighet är en av de kunskaper som skulle kunna ha stor betydelse för den enskilde individens livskvalitet. En förbättrad simkunnighet tillsammans med ökad livräddningsförmåga skulle kunna rädda många liv framöver samt bidra till ett bättre liv med högre kvalitet för många.

Det är därför viktigt att Stockholms stad tar initiativet till en omfattande undersökning av simkunnigheten i årskurs 5 tillsammans med Svenska Livräddningssällskapet för att se hur stora brister som i realiteten finns.

Med anledning av ovanstående yrkar vi att Kommunstyrelsen beslutar att

1. genomföra en praktisk simkunnighetsundersökning med alla barn i årskurs 5 i Stockholm i samarbete med Svenska Livräddningssällskapet.
2. utifrån resultatet föreslå åtgärder för de som har bristande simkunnighet.

Christopher Ödmann   Viviann Gunnarsson   Krister Skånberg